

VOGELSTERFTE IN ZUIDELIJK FLEVOLAND II

De resultaten van het onderzoek naar de doodsoorzaak van de watervogels die in de polder "ZUIDELIJK FLEVOLAND" zijn gevonden, zijn kort na het ter perse gaan van de "KORHAAN" bekend geworden. Het Centraal Diergeneeskundig Instituut te Doorn, dat de monsters heeft onderzocht, stelde als doodsoorzaak vast: Botulisme!

Reeds eerder werd een massale sterfte van watervogels vastgesteld. In 1970 al, werden zowel bij 's-Gravenhage, in het zgn. verversingskanaal, als in Hilvarenbeek, in drie vennen op het landgoed de "Utrecht", een abnormale sterfte onder de watervogels geconstateerd. Eveneens kwamen er meldingen binnen uit Amsterdam en Warmond, die naar later bleek, ook veroorzaakt werd door het toxine van *Clostridium botulinum*.

De aanwezigheid van het vergif werd in kadavers en vliegenmaden aangetoond; zowel in het water als in de modder werd het *Clostridium* gevonden.

Betrof het in 's-Gravenhage veel stadseenden, in Hilvarenbeek werden tijdens tellingen allerlei verschillende watervogels gevonden, (totaal 361) t.w. Wilde eend, Wintertaling (148 ex.), Kapmeeuw, Kuifeend, Meerkoet, Waterhoen, Watersnip, Zwarte Stern en Porceleinhoen.

Naar schatting zijn hier toen in vier weken tijd (augustus-september) duizenden watervogels gestorven.

De omstandigheden waaronder de epidemie in ZUIDELIJK FLEVOLAND uitbrak kwamen vrijwel overeen met die welke in Hilvarenbeek werden geconstateerd, daar waren de water en moddertemperatuur in de droge zomer ook hoog opgelopen.

Voor 's-Gravenhage lag de zaak iets anders, hier had een thermische milieuverontreiniging plaatsgevonden.

Begrijpelijkwijls werd in de polder in eerste instantie na de Visdievensterfte, onmiddellijk aan bestrijdingsmiddelen als veroorzaker gedacht.

Het is opmerkelijk, dat tussen Pampuslaven en Muiderberg nog geen aangetaste watervogels zijn gevonden; De sterke stroming van het kwelwater door de kleine plassen kan hier wel eens debet aan zijn.

Bestrijdingsmaatregelen zijn in de polder niet te nemen; inunderen zal weliswaar tot gevolg hebben dat het water stijgt, de watertemperatuur daalt en de ontwikkeling wordt stopgezet, anderzijds zouden de aanwezige bacteriën over de hele polder verspreid worden. Als enige remedie zal het volledig opruimen van alle kadavers helpen maar dit is een fictie in de uitgestrekte en moeilijk begaanbare polder.

Nu de herfst nadert zullen de temperaturen over niet al te lange tijd zover gezakt zijn, dat de ziekte vanzelf verdwijnt.

Of er ook Kiekendieven worden aangetast zal door onderzoek en uitgebreide controles moeten worden nagegaan.

D.A. Jonkers

Bron: Een onderzoek naar aanleiding van het optreden van botulismus bij watervogels in 1970 in Nederland door:

J.Haagsma, H.J.Over, Th.J.Smit en J.Hoekstra.